

Meesterwerken van het Stripmuseum

In het kader van de 100masters-campagne van de Brusselse Museumraad is het Stripmuseum trots om u een aantal pareltjes uit zijn permanente collectie voor te stellen. Sommigen zijn permanent te bezichtigen, andere werden speciaal voor de campagne uit de reserve gehaald.

Onze topstukken

Het zijn de tekenplaten van de wereldberoemde meesters van de Belgische strip die vandaag als de kostbaarste schatten van het museum worden gezien. Jarenlang werden deze tekeningen en publicaties op het allergeedkoopste papier gemaakt en achteloos weggegooid, omdat men ze nauwelijks waardevol vond. Vaak werd het papier verknipt, overplakt met correcties of bewerkt met correctievloeistof. Dit zorgt voor specifieke conservatieproblemen, van oud papier dat achteraf erg kostbaar werd. De documenten zijn immers getuigen van de geboorte van ware iconen van de stripcultuur, die ons land wereldwijd op de kaart zetten.

Het Stripmuseum stelt in de tentoonstelling “De Kunst van het Stripverhaal” wisselende selecties uit zijn collectie van meer dan 6000 originele tekeningen voor. Er worden ook telkens nieuwe auteurs aangesproken die hun werk tijdelijk ter beschikking stellen voor de tentoonstelling, en de collectie wordt geleidelijkaan aangevuld met oud en nieuw werk dat tot op heden ontbrak.

Het kader waarin deze platen worden tentoongesteld is op zich al een topstuk: het vroegere Waucquez Warenhuis is het laatste semi-industriële gebouw van Victor Horta dat nog overeind staat.

Topstukken 100masters

Johan en Pirrewiet, « La flûte à six schtroumpfs »

Peyo, 1958

🌟 De Kunst van het Stripverhaal – De Kinderstrip - 1e etage

Samen met Kuifje zijn de Smurfen misschien wel het allerbelangrijkste uithangbord voor de Belgische strip. Voor de Smurfen is die wereldwijde bekendheid weliswaar grotendeels toe te schrijven aan de ca. 300 middellange tekenfilms die het Amerikaanse Hannah-Barbara tussen 1981 en 1990 produceerde, de bron van het succes en de uitvinding van het Smurfenuniversum liggen toch in onze Belgische hoofdstad.

In eerste instantie waren de Smurfen nochtans nevenpersonages in een andere reeks van Peyo, Johan en Pirrewiet, die zich afspelen in een magisch middeleeuws tijdvak. De avonturen van dit duo werden vanaf 1952 gepubliceerd in het weekblad Robbedoes, en vooral Pirrewiet veroverde met zijn grillen en grapjes al snel de harten van de lezers. In het negende album, De Wonderfluit, dat later zal worden omgedoopt tot De Fluit met 6 Smurfen, krijgt Pirrewiet bij toeval een fluit in handen, die magische krachten blijkt te hebben: wanneer hij ze bespeelt, beginnen toehoorders wild te dansen tot ze uitgeput van hun stokje vallen. De fluit wordt echter ontvreemd door Pepersack (Torchesac), een booswicht die ze wil gebruiken om zichzelf te verrijken. In een poging om ze terug te krijgen gaan Johan en Pirrewiet op zoek naar de makers van het instrument. Onder hypnose van tovenaars komen ze in het Onzalige Land bij de Smurfen terecht.

De Smurfen zijn inderdaad de makers van de fluit en ze beloven een tweede exemplaar te maken om Pepersack onschadelijk te fluiten. Op de plaat zien we hoe de Smurfen de fluit bij Johan en Pirrewiet afleveren. Er wordt flink wat afgesmurft en ook de Ooievaar, het transportmiddel bij uitstek van de Smurfen, komt in beeld.

Hoewel we al vroeg in het verhaal weten dat de magische fluit waarschijnlijk te maken heeft met de kleine wezentjes die zich gedurende heel het album in het struikgewas verschuilen, komen de Smurfen pas op het einde van het album in beeld. Het verhaal telt 60 pagina's, maar er slechts 15 waarop we één of meerdere Smurfen zien. Toch komen de jonge lezers voldoende over hen te weten om hun hart aan de blauwe dwergen te verpanden: vooral de Smurfentaal vindt bijval.

Hoewel Peyo oorspronkelijk gewoon Johan en Pirrewiet wilde verderzetten klonk de roep om meer Smurfenverhalen zo luid, dat hij uiteindelijk zelfs de bronreeks moest stopzetten. Peyo nam de beslissing met tegenzin: Johan en Pirrewiet bleef zijn lievelingsreeks.

Het genie van Peyo, een uitzonderlijke verhalenverteller en een perfectionistische tekenaar, maakt dat zijn originele tekenplaten samen met die van Hergé en Franquin tot de meest gegeerde op de stripmarkt behoren. Deze plaat illustreert in het bijzonder het ontstaan van een fenomeen dat de wereld zou veroveren.

Suske en Wiske, “Op het eiland Amoras”

Willy Vandersteen, 1946

🌟 De Kunst van het Stripverhaal – Het humoristische stripverhaal - 1e etage

Suske en Wiske zijn in het Nederlandse taalgebied voor de meeste lezers minstens even belangrijk als Kuifje en Hergé. Willy Vandersteen is voor hen de oervader van de Vlaamse strip, zoals we die tot vandaag kennen: een krantenstrip vol humor, met een herkenbare familie in de hoofdrol, populair bij jong en oud.

Wiske en haar tante Sidonia vinden tijdens een dagje aan het water in een mysterieuze vaas een briefje van een Antwerpse ontdekkingsreiziger uit de 16^e eeuw. Met de hulp van de teletijdschine en de gyronef, uitvindingen van professor Barabas, trekken onze helden de onbekende ontdekkingsreiziger achterna, naar het eiland Amoras in de Stille Zuidzee.

In het verhaal verwerkt Vandersteen ook de actualiteit. De oorlogsjaren zijn nog maar net voorbij en de voedselbevoorrading trekt zich moeizaam weer op gang. Het gezin Vandersteen heeft honger, het volk mort. Net zo zien we op Amoras een tweedeling van de maatschappij tussen Mageren en Vetten. Als de mageren na een volksopstand de macht overnemen wordt Wiske tot koningin gekroond. Op de plaat zien we hoe Jef Blaaskop, leider van de vetten, afdruipt en koningin Wiske een minister ontvangt in haar bad.

“Op het eiland Amoras” is om vele redenen een sleutelalbum voor Vandersteen, en bij uitbreiding voor de Vlaamse strip. Na het eerste album uit 1945, “Rikki en Wiske in Chocowakije”, kwam er wat kritiek op Wiskes grote broer Rikki, die teveel op Kuifje zou lijken en die bovendien zijn zusje meesleepte in gevaarlijke avonturen. Vandersteen schrijft Rikki daarom uit de reeks, en geeft zijn nieuwe held de naam die hij eigenlijk ook voor Rikki had voorbestemd. Suske, die dezelfde leeftijd als Wiske heeft, zal volgens Vandersteen een betere tegenspeler worden. Hij kreeg gelijk.

De originele platen uit 1946 zijn bijzondere getuigen van de sprankelende geest van de eerste Suske en Wiskes, maar ze dragen ook sporen van latere aanpassingen. Je ziet duidelijk de artisanale methode van Vandersteen, die aan de keukentafel werkte op kleine strookjes papier die hij later assembleerde tot een geheel. Tegelijk zien we ook dat de platen op later datum stevig bewerkt werden, en dat in de tekstballonnen nieuwe tekst werd geplakt voor de Noord-Nederlandse editie uit 1959. Originele platen waren toen nog geen verkoopbare kunstobjecten, maar gewoon een natuurlijke tussenstap in het productieproces van een album.

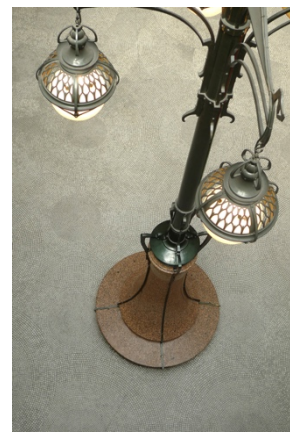
Wie nu een exemplaar van “Het Eiland Amoras” aanschafft koopt een volledig hertekende versie uit 1967, die stilistisch nauwelijks nog op het origineel lijkt zoals we dat op deze plaat zien. De tekenstijl werd strakker en moderner, Suske en Wiske groeiden op tot frisse tieners. Het volkse taalgebruik werd opgekuist en het uitgesproken Vlaams karakter moest plaats ruimen voor verwijzingen naar “De Nederlanden” of “de Lage Landen” om ook de Nederlandse markt te kunnen bedienen. De originele platen zijn dan ook een onmisbaar stukje stripgeschiedenis en bijzondere getuigen van de tijd waarin ze ontstonden.

Andere topstukken

De Lantaarn van de Grote Hal
Victor Horta, 1905

★ Grote Hal

De lantaarn, waarvan de glazen lampen gemodelleerd werden naar eikels en het geheel naar een gestileerde boom, is een indrukwekkend maar tegelijk rank en fijn element in de monumentale ruimte. De lampen zelf zaten tijdens de jaren van het warenhuis (1905-1965) in een puntig glazen omhulsel, waardoor ze nog meer op eikels leken. Bij de renovatie door de Koning Boudewijnstichting in 1987 werden nieuwe glazen bollen geblazen. Er werd ook een nieuwe elektrische leiding aangebracht, want vreemd genoeg werd in het binnenwerk noch een gasleiding, noch een elektrische leiding aangetroffen. Hoe de lantaarn decennialang klanten en verkopers bijlichtte tijdens hun transacties, is dan ook een raadsel.

De Buste van Kuifje
Nat Neujean, 1954

★ Naast de trap, gelijkvloers

Deze stenen buste van Nat Neujean is één van de beelden die uit een toevallige ontmoeting tussen Neujean en Hergé voortkwam: de kunstenaar maakte ook een buste van Hergé en een levensgroot bronzen standbeeld van Kuifje en Bobbie, waarvan vandaag een exemplaar in het park Wolvendael in Ukkel staat. Uit videobeelden blijkt dat Hergé ontroerd en perplex rond het beeld draaide toen hij zijn personage, zoals Neujean het vormgaf, voor het eerst in drie dimensies voor zich zag. De getalenteerde jonge beeldhouwer die wars van alle trends altijd figuratief werk blijft maken krijgt uiteindelijk van de veeleisende grootmeester de vrijheid om zijn eigen Kuifje vorm te geven. De gelijkenis tussen de reporter die de Belgische strip op de kaart zette en zijn geestelijke vader is treffend: 'Kuifje, dat ben ik, als ik een perfecte held wil zijn...'

Portret van Robbedoes
Jijé, 1947

★ De Kunst van het Stripverhaal, kunst van het uitgeven - 1e etage

Jijé was een onmisbare spilfiguur tijdens de beginjaren van het weekblad Robbedoes: jonge tekenaars werden naar hem gestuurd en kregen soms zelfs bij hem thuis een opleiding. Op een bepaald moment woonden zowel Franquin, Morris als Will bij hem in: de vier vormden een 'bende' die vooral streed met de tekenpen! Uit die periode dateert ook dit kleurige portret van Robbedoes, dat vanaf eind 1947 tot eind 1949 als logo op elk van de magazines stond. Het portret is typerend voor het blad in die tijd: blozend, guitig en met schrandere blik lacht Robbedoes de lezers toe.

